

конання. Можна назвати ще досить багато переваг, необхідно лише вміти правильно це все використовувати на практиці та врегулювати на законодавчому рівні усі дискусійні питання, а також мінімізувати технічні проблеми, які можуть виникати у процесі господарської діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1.. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09. 2015 р. № 675-VIII. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text>
3. Шапенко Л. О., Ткаченко Є. М. Теоретико-правові аспекти розвитку цифрової економіки в Україні. *Інтернаука. Серія «Юридичні науки»*. 2019. № 4. URL: https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/40191/1/%d0%a8%d0%b0%d0%bf%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be%20%d0%9b.%d0%9e._%d0%a2%d0%ba%d0%b0%d1%87%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be%20%d0%84.%d0%9c..pdf
4. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#n13>

Ткаченко Анастасія Сергіївна,

студентка 3-го курсу факультету адвокатури та антикорупційної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського права і процесу Добровольська В. В.*

БАНКРУТСТВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Банкрутство є важливою правовою категорією, яка визначена спеціальним кодифікованим актом та 16 серпня 2022 року Верховною Радою України було прийнято за основу Проєкт № 7442 Закону України «Про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства щодо застосування процедур банкрутства у період воєнного стану»[1]. Основними завданнями та метою цього проєкту – внести зміни до Кодексу України з процедур банкрутства (далі – КУзПБ). В п.2 пояснювальної записки є наступне положення «спрощення доступу суб'єктів господарювання,

які стали неплатоспроможними через повномасштабну збройну агресію РФ, до судових процедур банкрутств і підвищення ефективності їх застосування в умовах воєнного стану, а також уточнення низки процесуальних питань та недоліків деяких положень Кодексу».

Однак, якщо дослідити зміни, які пропонують внести, можна помітити, що проблема застосування процедур банкрутства в умовах війни регламентується тільки новим пунктом 1-6 «Прикінцевих та перехідних положень» КУЗПБ, а решта змін направлені на функціонування як в умовах війни, так і після її закінчення.

Також п. 1-6 «Прикінцевих та перехідних положень» КУЗПБ визначає введення тимчасово на період війни та впродовж 6 місяців з дня її припинення або скасування подібних змін, тим, що були введені на період дії карантину, встановленого КМУ задля запобігання поширенню COVID-19, а саме:

- проведення зборів та комітету кредиторів може організовуватися в дистанційній формі (а саме у формі відеоконференції та у формі опитування);
- можливість продовження строків процедури господарським судом;
- скасування для арбітражного керуючого дисциплінарної відповідальності невиконання обов'язків через ведення бойових дій у районах за місцезнаходженням або місцем проживання чи перебуванням боржника, кредитора, місцезнаходження майна боржника, місцезнаходження офісу або місцем проживання чи перебуванням арбітражного керуючого, що зумовлювало існування загрози для життя і здоров'я;
- припиняється нарахування % на зобов'язання боржника, які реструктуризовані відповідно до плану санації чи плану реструктуризації боргів боржника загалом.

Особа, яка запропонувала даний законопроект, також пропонує продублювати вищезазначені положення, але в умовах воєнного стану в державі. Процедура банкрутства буде регламентуватися наступними новими нормами:

- розгляд даної категорії справ або окремих відповідних процесуальних питань може здійснюватися в формі письмового провадження. Але експертами ця норма оцінюється неоднозначно, тому що вона суперечить засадам змагальності сторін та вільному наданню ними належних доказів тощо;

- справу про банкрутство може бути відкрито за заявою боржника, якщо здійснення бойових дій привело до його неплатоспроможності, без здійснення авансування винагороди арбітражному керуючому на депозитний рахунок суду, за умови укладення боржником з арбітражним керуючим угоди про виконання арбітражним керуючим повноважень у справі про банкрутство і до її закриття з оплатою винагороди арбітражного керуючого на умовах, що визначені в угоді. Ця новела навряд чи спричинить зниження вартості процедури для боржника, але натомість можна буде оплачувати в розстрочку в майбутньому. Важливим є розгляд справи про банкрутство в порядку письмового провадження, адже на думку судді КГС ВС, впровадження такої новації – виправданий і вимушений крок в умовах війни: «Сьогодні в судах при розгляді справ відбувається величезна кількість затримок через оголошення повітряних тривог. І хоча б для того, аби не затягувати розгляд справ, письмове провадження однозначно сприятиме їх оперативному розгляду та, в тому числі, прискорить процедури банкрутства. Якщо ж цим зловживатимуть у судах першої чи другої інстанції, то у Верховному Суді будуть реагувати на це процесуальним чином. Адже варто пам'ятати, що в процедурі банкрутства дуже важливими є саме строки її здійснення, бо що довше вона триватиме, то більше шкоди зазнають кредитори»[2].

Слід звернути увагу, що в минулому під час карантину:

- встановлено мораторій на відкриття процедури банкрутства юридичних осіб за заявами кредиторів, якш що виникнення боргів мало місце після карантину;
- продовжувався строк в 1 місяць на звернення директора із заявою про банкрутство за умови загрози неплатоспроможності, якщо директор доведе належним чином, що неможливість дотримання місячного строку була спричинена поширенням COVID-19 та/або заходами боротьби з нею. Також в умовах війни таких змін в процедурі банкрутства не планується.

Насьогодні за керівником боржника зберігається обов'язок у строк 1 місяць з моменту виникнення ризиків неплатоспроможності у відповідному порядку подати заяву до суду. Якщо дані вимоги буде порушено зі сторони керівника боржника, він буде мати солідарну відповідальність за незадоволення вимог кредиторів. Якщо таке по-

рушення буде виявлено належним чином, про даний факт має бути зазначено в ухвалі суду і це є підставою для майбутнього звернення своїх вимог кредиторів до зазначеної особи. За період з 24 лютого 2022 року господарськими судами відкрито 209 справ про банкрутство (неплатоспроможність) боржників, з яких 85 справ щодо неплатоспроможності фізичних осіб; 179 боржників визнано банкрутами та щодо них розпочато процедури ліквідації/ погашення боргів; щодо 7 боржників розпочато процедуру санації (відновлення платоспроможності) [3].

Таким чином, для процедури банкрутства в умовах воєнного стану притаманним є низка своєчасних та практично-дієвих нормативних змін, які п направлені на полегшення та можливість розгляду зазначених справ. Звернення із заявами щодо спрощення процедури банкрутства в умовах війни є занадто гучними, з огляду на норми чинного законодавства, а наслідки війни будуть створювати безпрецедентні випадки, які будуть вирішуватися відповідно до довоєнних процедур банкрутства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства щодо застосування процедур банкрутства у період дії воєнного стану: Проект Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку від 16.08.2022 року № 7442. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. Суддя-спікер КГС ВС Сергій Жуков проаналізував актуальну судову практику у справах про банкрутство. 03.10.2022 р. URL: <https://supreme.court.gov.ua/>
3. Ковальський В. Порядок доступу до Єдиного реєстру підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство, змінено. Інф URL: <https://yvu.com.ua/p>